

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA/ KANTON
ŽUPANIJSKI/KANTONALNI SUD U MOSTARU
Broj: 55 0 P 007435 23 Gž
Mostar, 03.12.2024. godine

Županijski/Kantonalni sud u Mostaru u vijeću sastavljenom od sudaca Silvine Šuman, kao predsjednik vijeća, Milene Perić i Elisa Sultanića, kao članova vijeća u pravnoj stvari tužitelja S. S. sin Lj., nastanjen u A., zastupan po punomoćnici Nevenki Oručević, odvjetnici iz Mostara, protiv tuženih 1. M.J. kći P. iz B., M..., zastupana po OD Marija Raspudić d.o.o. Mostar 2. Z.J. sin I. iz B., M... i 3. D. J. iz B., M..., obadva u žalbenom postupku zastupana po OD Marija Raspudić d.o.o. Mostar, radi utvrđenja nasljedstva, vsp. 50.000,00 KM, odlučujući o žalbi tuženika protiv presude Općinskog suda u Čitluku broj: 55 0 P 007435 21 P od 20.04.2023. godine, nakon održane rasprave pred ovim sudom dana 05.11.2024. godine u nazočnosti punomoćnika tužitelja, punomoćnika tuženika, te parničnih stranaka osobno, dana 03.12.2024. godine, donio je slijedeću;

P R E S U D U

Žalba tuženika se odbija kao neosnovana i prvostupanjska presuda potvrđuje.

Dužni su tuženici naknaditi tužitelju troškove žalbenog postupka u iznosu od 1.380,00 KM u roku od 30 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Općinskog suda u Čitluku broj: 55 0 P 007435 21 P od 20.04.2023. godine. godine, odlučeno je :

Utvrđuje se da je tužitelj S.S. sin Lj. iz A. zakonski nasljednik prvog nasljednog reda iza umrlog I. J. sina M. iz B. sa dijelom $\frac{1}{4}$ na zaostavštini koju čine nekretnine označene kao k.č. 778/1, k.č. 686/2, k.č. 773/1, k.č. 778/2, k.č. 806/1, k.č. 685/17, k.č. 685/18, k.č. 685/19 , k.č. 685/20, k.č. 685/22, k.č. 685/23, k.č. 771/2, k.č. 772/2, k.č. 686/3, k.č. 806/3, k.č. 369/2, k.č. 685/21, k.č. 685/35, k.č. 767/7, k.č. 767/8, k.č. 767/9 sve upisane u el. zk. ul. broj 49 K.O. Š., pa su tuženi dužni trpjeti da se na osnovu ove presude u zemljišnim knjigama briše upis proveden na osnovu rješenja o nasljeđivanju Osnovnog suda Mostar broj O-273/96 od 12.02.1997.godine iza umrlog I.J. sin M. i da se na navedenim nekretninama i na suvlasničkom dijelu umrlog I. J. upiše tužitelj i tuženi sa po $\frac{1}{4}$ nasljednog dijela pri Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Čitluku, u roku od 30 dana.

Dužni su tuženi naknaditi tužitelju troškove parničnog postupka u iznosu 5.832,50 KM, u roku od 30 dana.

Tuženici su protiv navedene presude blagovremeno izjavili žalbu iz razloga povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne

primjene materijalnog prava. U žalbi od bitnog navode da je sud počinio povredu odredaba članka 8 i 191. stavak 4. ZPP-a, te odredbu članka 2. ZPP-a, jer su provedeni dokazi uvidom u posjedovne listove za nekretnine koje nisu predmet tužbenog zahtjeva. Navode da nije jasno koji Zakon o nasljeđivanju je sud primijenio, da nekretnine označene po starom katastarskom operatu danas više ne postoje, jer su brisane u postupku uspostave, da su nekretnine predmet tužbenog zahtjeva po sili zakona suvlasništvo od $\frac{1}{2}$ tužene M.J., da su savjesni držatelji ostavine, jer nisu znali niti mogli znati za tužitelja kao potencijalnog nasljednika. Nadalje daju svoju ocjenu izvedenih dokaza, pa predlažu da se žalba uvaži prvostupanjska presuda ukine i vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak, odnosno da se presuda preinači i odbije tužbeni zahtjev, uz obvezu tužitelja da tuženicama naknadi troškove postupka.

Tužitelj nije dao odgovor na žalbu tuženika.

Žalba tuženika nije osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga i razloga na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti sukladno čl.221. ZPP-a („Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 u daljem tekstu ZPP) odlučeno je kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Predmet spora je nasljednička tužba tužitelja kojom traži da se utvrdi da je zakonski nasljednik prvog nasljednog reda iza umrlog I.J. sina M. iz B.dijelom od $\frac{1}{4}$ na nekretninama upisanim u zk. ul. 49 k.o. Š.

U skladu sa odredbom članka 217. ZPP-a, povodom žalbe tuženika zakazana je rasprava pred ovim sudom, jer je radi pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja trebalo ponovo izvesti već izvedene dokaze saslušanjem parničnih stranaka i svjedoka.

Na raspravi pred ovim sudom ponovo su izvedeni dokazi saslušanjem tužitelja, tuženika, svjedoka A. G., D.B. i I. D., te je izveden dokaz čitanjem iskaza umrle J.S., kao i dokaz tužitelja čitanjem iskaza F.Š., koja je po navodima tužitelja stara i bolesna osoba, a tuženi su se suglasili da se navedeni iskaz čita.

U prvostupanjskom postupku u bitnom je utvrđeno da je prvotužena M. J. sa I.J. sklopila brak dana 19.9.1967. godine u Međugorju, a da je tužitelj rođen godinu dana ranije tj. 26.09.1966. godine. Prije zaključenja navedenog braka majka tužitelja Lj.S. je pokrenula postupak za utvrđivanje očinstva, te je prvostupanjskom presudom od 29.06.1967. godine utvrđeno da je I.J.otac tužitelja kojeg je rodila izvan braka Lj. S., kći T. u Austriji dana 26.09.1966. godine, koja presuda je donesena tri mjeseca prije zaključenja braka I. i prvotužene, dok je žalbeni postupak i postupak po reviziji trajao nakon zaključenja tog braka. Nakon rođenja tužitelja u Austriji, majka je istog dovela u Ograđenik kod bake gdje je išao u osnovnu školu i živio do 12 godine, a poslije toga nastavlja školovanje u Zadru. Nakon završene srednje škole vraća se u Ograđenik i tu živi do 23. godine, te nakon toga odlazi u Austriju.

Dakle, tužitelj je vanbračni sin I. J. iz veze sa Lj. S., a koje očinstvo je utvrđeno presudom Okružnog suda u Mostaru broj P.589/66 od 29.06.1967.godine, koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda BiH broj Gž 1583/67 od 03.09.1968. godine, te je rješenjem Vrhovnog suda Jugoslavije broj. Rev. 83/69 od 26.03.1969. godine odbačena revizija I. J..

Pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju Općinskog suda u Mostaru broj O.273/96 od 12.02.1997. godine raspravljena je zaostavština iza umrlog I. J. i za njegove nasljednike proglašeni su tuženici sa djelom od po 1/3 na nekretninama upisanim u zk. ul. 112 k.o. Š. (zk.ul. 49. k.o. SP Š.).

Prvostupanjski sud je utvrdio da tužitelj nije sudjelovao u postupku za raspravljanje ostavine iza umrlog oca I. J., te da su tuženici nesavjesni držatelji ostavine, pa je primjenom odredbe članka 142. ranije važećeg Zakona o nasljeđivanju usvojio tužbeni zahtjev tužitelja.

Neosnovani navodi žalbe da je nepoznato da li je sud primijenio novi ili stari Zakon o nasljeđivanju, budući je prvostupanjski sud jasno naveo da je prigovor zastare cijenio u okviru odredbe članka 142. Zakona o nasljeđivanju („Službeni list SR BiH“ broj:7/80 i 15/80), dakle da je primijenio stari zakon.

Pravilno je prvostupanjski sud u ovoj pravnoj stvari primijenio odredbu članka 142. ranijeg Zakona o nasljeđivanju, a ne odredba članka 171. sada važećeg Zakona o nasljeđivanju, budući da se prava stranaka u vezi s nasljeđivanjem imaju cijeliti po zakonu koji se primjenjivao u trenutku otvaranja nasljedstva (članak 269. stavak 1. važećeg Zakona o nasljeđivanju).

Prema odredbi članka 142. stavak 1. Zakona o nasljeđivanju pravo nasljednika na zahtjev za predaju zaostavštine zastarijeva prema savjesnom držatelju za godinu dana od kada je nasljednik saznao za svoje pravo i za držatelja stvari zaostavštine, a najdalje za 10 godina računajući za zakonskog nasljednika od smrti ostavioca, a za testamentarnog nasljednika od proglašenja testamenta, dok je stavkom 2. istog zakonskog članka propisano da prema nesavjesnom držaocu ovo pravo zastarijeva za 20 godina.

Prema odredbi člana 126. stav 1. Zakona o nasljeđivanju trenutak smrti ostavitelja je relevantan za sticanje svojstva nasljednika, sadržaj i obim prava nasljednika i veličinu nasljednih dijelova. Stoga je zaostavština I.J. u trenutku njegove smrti prešla i na tužitelja, ali on, kako je to utvrđeno u ovoj parnici, nije sudjelovao u postupku za raspravljanje zaostavštine iza umrlog oca I.J..

Nije sporno među parničnim strankama da je tužitelj izvanbračni sin I.J., koje očinstvo je utvrđeno pravomoćnom presudom, ali je sporno da li su tuženici savjesni držatelji ostavine, a shodno tome da li je zastarjelo pravo tužitelja na predaju ostavine.

Nakon što je održana rasprava pred ovim sudom zaključeno je da po pitanju prigovora zastare pravilno i zakonito obrazloženje iznosi prvostupanjski sud u svojoj odluci na strani 20. pasus 7. i strani 21. prihvatljivo i za ovaj sud bez potrebe za ponavljanjem, s tim da ovaj sud dodaje i slijedeće:

Parnične stranke i saslušani svjedoci pred ovim sudom naveli su da ostaju kod svojih iskaza datih u prvostupanjskom postupku, s tim da su prvotužena i drugotuženik svoje iskaze dijelom promijenili, dok je tužitelj pojasnio svoju izjavu u vezi školovanja.

Tužitelj je izjavio da je do 12 godine živio u Ograđeniku, te je pojasnio da je u Ograđeniku išao u osnovnu školu četiri razreda što se poklapa i sa izjavom F.Š. da ga je učila četiri godine, a da je od 5 do 8 razreda osnovne škole i srednju školu išao u Zadar i živio kod tetke u Zadru.

Iako je prvotuzena M.J. na glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom dana 21.08.2014. godine iskazala „Kad je I. izjavio da ćemo se ženiti otišli smo kod njegovih sestara u Sarajevo. Ja te prilike u Sarajevu kod sestara nisam vidjela ni Lj. ni S. S.“, tu svoju izjavu je na raspravi pred ovim sudom pokušala korigirati pa tako na upit punomoćnika tužitelja „Da li ste bili prisutni u Sarajevu kada je došla Lj. sa dva rođaka, a radi vađenja krvi tužitelja radi utvrđivanja očinstva?“ odgovara „Ja od kad sam se udala za I. ja sam stalno živjela u Međugorju.“, te na ponovni upit suda „Jeste li ikad bili u Sarajevu u tom periodu“ odgovara „Nisam“, koju izjavu ovaj sud nije prihvatio vjerodostojnom. Naspram ove izjave sud prihvata izjavu tužitelja u kojoj navodi „Majka mi je pričala da su ona i njena dva rođaka išli u Sarajevo da se vadi krv moja radi utvrđenja očinstva i tada su se srele u stanu od .sestre, od sestre moga oca, moja mama, dva njena rođaka, I. S. i S.I., a tada je tu bila i M.“ Tužena je u svom prvom iskazu jasno navela da su išli u Sarajevo kod I. sestara nakon što joj je I. izjavio da će se ženiti, iz čega proizlazi da su u Sarajevu bili prije zaključenja braka. Iz presude Okružnog suda u Mostaru broj P.589/66 od 29.06.1967.godine razvidno je da je Institut za sudsku medicinu dao nalaz i mišljenje dana 09.05.1967. godine, a da su I.i prvotuzena poslije toga zaključili brak dana 19.09.1967. godine. Iz navedenog se može zaključiti da se vađenje krvi od malodobnog djeteta i I. za utvrđivanje očinstva upravo poklapa sa vremenom prije zaključenja braka kada su M. i I. bili u Sarajevu kod I. sestre, pa se upravo iz tih razloga prihvata iskaz tužitelja da je M. bila u stanu kada ga je majka donijela radi vađenja krvi u Sarajevo, te da joj je stoga bilo poznato sve vezano za rođenje tužitelja kao vanbračnog sina I. J. sa kojim je kasnije zaključila brak.

Nije sporno da je tužitelj krajem 1980. godina pristupio drugotuženom i rekao mu da imaju zajedničkog oca. Drugotuženik je izjavio da je o tome pitao oca i da je isti rekao da to nije njegov sin i da se o tome nije govorilo. U svom iskazu od 21.08.2014. godine izjavio je da majku o tome nije pitao, dok je na raspravi pred ovim sudom na pitanje „Jeste li majci prepričali susret iz kafića sa tužiteljem“ izjavio „Mislim da jesam“. Iz iskaza ovog tuženika proizlazi da susret sa tužiteljem u kafiću pokušava predstaviti kao nebitan događaj za obitelj I.J., što je neprihvatljivo, jer saznanje o postojanju brata kojeg nije poznavao zasigurno izaziva ljudsku znatiželju za utvrđivanjem te činjenice, pa se očito i u obitelji o tome pričalo, što proizlazi i iz odgovora na tužbu prvo i drugotuženika gdje se naveli da su uvijek postojale sumnje o činjenici da je tužitelj njihov polubrat. Osim navedenog tužitelj je u iskazu pred ovim sudom izjavio da mu je prvotuzena M. na sastanku u Etno selu rekla da je Z. rekao ocu da mu je sreo sina u Čitluku.

Kod prednjih utvrđenja bez utjecaja su na odluku suda iskazi svjedoka tuženih A. G., D. B., I.D. i M. D., koji su izjavili da im nije poznato da je I. imao izvanbračnog sina, jer se radi o odnosima koji spadaju u osobnu intimnu sferu uže obitelji, pa tu činjenicu nisu ni morali znati.

Iz navedenih okolnosti slučaja se zaključuje da su tuženici znali ili mogao znati da nisu jedini nasljednici odnosno da je tužitelj sunasljednik kome pripada jednako pravo nasljedstva. Radi navedenog tuženici nisu savjesni držatelji zaostavštine pa tužitelju pripada pravo na zaostavštine, jer nije protekao rok od 20 godina od smrti njegova oca koji je umro 03.08.1996. godine do podnošenja tužbe dana 14.07.2011. godine.

Da li je i koja imovina bračna stečevina prvotuzene i oca tužitelja je irelevantno za ovu odluku, a o tome će se raspravljati u parničnom postupku koji je pokrenula prvotuzena radi utvrđenja bračne stečevine, a koji postupak je prekinut do okončanja ovog postupka. Također,

bez utjecaja su na ovu odluku i navodi žalbe da su parcele označene po starom katastarskom operatu koje više ne postoje, jer su brisane u postupku uspostave.

Činjenica da je u dokaznom postupku izvršen uvid u posjedovne listove za nekretnine koje nisu predmet ovog tužbenog zahtjeva je bez utjecaja na pravilnost i zakonitost prvostupanjske odluke.

Neosnovani su žalbeni navodi tuženih da je prvostepena presuda zahvaćena povredom čl. 8. ZPP-a. Prvostupanjski sud je po slobodnom uvjerenju ocijenio sve izvedene dokaze, pri čemu je u skladu sa navedenom odredbom ZPP-a savjesno i brižljivo cijenio dokaze pojedinačno i u međusobnoj vezi i nakon toga, kroz obrazloženje svoje odluke dao razloge o odlučnim činjenicama sa kojim se suglasio i ovaj sud. To što utvrđene činjenice i izvedene dokaze prvostepeni sud nije tumačio u skladu sa stavom žalitelja, ne čini povredu odredbe čl. 8. ZPP-a. Nisu povrijeđene ni odredbe člana 191. ZPP-a, jer pobijana presuda ima sve elemente propisane navedenim članom.

S obzirom na uspjeh tužitelja u žalbenom postupku istom pripadaju troškovi za zastupanje punomoćnika na raspravi pred ovim sudom u iznosu od 1.380,00 KM, a sukladno odredbi članka 397. stavak 1. ZPP-a.

Radi navedenog odlučeno je kao u izreci presude primjenom odredbe članka 226. ZPP a.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Silvana Šuman